

ПРЕСВЕТА БОГОРОДИЦА – ТАЙНОВОДИТЕЛКА В ТАЙНСТВОТО НА БОЖИЕТО МИЛОСЪРДИЕ*

Ваше Преосвещенство, Триадицки епископ Фотий,
Скъпи събрата по свещенство и съслужители,
преподобни братя, отци и майки,
възлюбени в Христа братя и сестри,

Днес благодатта на Светия Дух ни събра: „Дойдете, и ще възлезем на планината Господня“!...¹

Днес гръмовният пророк Исаяя ни подтиква, за втори път през месец август, към едно тайнствено и свето възлизане на духовна планина, на светата и одушевена Божия планина, Преплагословената Майка на нашия Спасител, Христос, Пречистата Богородица.

Преди няколко дни се удостоихме да възлезем на планината Тавор, където в нетварната светлина, сред обилните светли струи на божественото Преображение, бяхме посветени в тайната на обожението на човека.

Научихме, че за да стигнем до виждането на Бога, трябва да използваме светата стълбица на практическите добродетели и на съзерцанието: тоест като очистваме ума и сърцето чрез практическите добродетели, а именно чрез събирателните добродетели смирение, любов и чистота, като се молим непрестанно и се причастяваме постоянно с пречистите Тайни, ние навлизаме все повече в [областта на] съзерцанието, в опита на просвещаването на ума и на сърцето; дава ни се христово чувство за нашето обожение, тоест [чувството] че вече обитава и живее ипостасно в сърцето ни светлината, идеща от Светия Дух и че съществува ни е станало храм на Света Троица.

---

* Слово, произнесено от Негово Преосвещенство Орейския епископ Киприан, заместник- председател на Священния Синод на противостоящите, на празника на Успение на Пресвета Богородица, 28 август (15 август ст. ст.) 2011 г., в едноименния катедрален храм в София.

¹ Ис. 2:3.

Възлюбени в Христа братя и сестри,

Тъй като чрез славното Преображение бяхме посветени във великото тайнство на нашето обожение посредством нетварната светлина на Света Троица, посетената от Бога планина Тавор потръпна и трепти от ликуване, прославя Господа и кани другата планина, пресветата и всесветла планина на Пресвета Богородица, да заиграе днес с нея и да прослави заедно с нея името на Спасителя.

В този духовен празник участва с радост и ликуване цялата Христова Църква, като по този начин се изпълва иносказателно словото на светия Псалмопевец: „Тавор и Ермон за Твоето име се радват.”²

Но как да отвърнем на поканата на пророка, тоест как да възлезем на тази втора и изпълнена със светлина планина на Пресвета Богородица? И каква е целта на това възлизане?

Възлизането и върху богомайчината планината трябва да се осъществи по светлата стълбица на „чистотата” и на „безстрастния и божествен копнеж и невеществената и безконечна любов” към Пречистата Божия Майка.³

И когато се изкачим, ще се удостоим под пресветлия богомайчин покров да бъдем посветени във великото тайнство на Божието милосърдие.

Ще се научим, че само тогава ще стигнем до [състоянието] „по подобие” и обожение, когато сърце на практическите добродетели стане милосърдието, когато станем милосърдни, както е милосърден и нашият Небесен Отец: „Бъдете, прочее, милосърдни”, ни казва Христос, „както и вашият Отец е милосърден”⁴; тоест бъдете състрадателни и съчувстващи в скърбите и изпитанията на вашия ближен, защото Бог е „много милосърден и състрадателен”.⁵

На тази пресвета планина Пресвета Богородица ни напомня, че не е достатъчно само да бъдем свободни от недоброжелателство, но

---

² Пс. 88:13.

³ Св. Григорий Палама, Е.П.Е., т. 11, с. 311.

⁴ Лука 6:36.

⁵ Иаков. 5:11.

трябва да сме се облекли като в одежда в съчувствие: „облечете се – заръчва ни Божията Майка – в милосърдие“.⁶

„Виждаш ли колко точно е словото“ – пита свети Йоан Златоуст – „и че [Апостолът] иска да бъдем винаги милосърдни? Защото не е казал просто „помилвайте“, но «облечете се». Тъй че, както дрехата е винаги с нас, тъй [винаги с нас] трябва да бъде и милосърдието. И не е казал просто „милост“, но „милосърдие“, за да подражаваме на естествената нежна любов.“⁷

Вярващите, които любят Пресвета Богородица, винаги прибягват към Божията Майка, за да им бъде дадена тази света одежда на милостивото и милващо сърце; призовават Я като бездна и извор на милосърдието; величаят Нейното безмерно и неизказано състрадание; прибягват към сладката река и глъбините на Нейната милост, и изброяват безмерните Ъ милости към тях.⁸

Възлюбени в Христа братя и сестри,

Нашата света Православна Църква ежедневно отправя велик и висок поздрав към Пречистата Божия Майка: „Радвай се Ти, чрез Която се облякохме в слава.“⁹

Но каква е тази слава? Това е самият наш Господ, в Когото се обличаме в светото Кръщение: „Всички, които в Христа се кръстихте, в Христа се облякохте“¹⁰, убеждава ни божественият Павел.

Нашата одежда е пресветла и царствена, тя е самият Този всеславен Цар, нашият милостив Бог, с Когото сме така [тясно] свързани чрез светото Кръщение и божественото Причастие, че живеем вече не ние, а Христос живее в нас.¹¹

И тъй, нашата одежда е Христос, т. е. милосърдието. И затова средоточие на практическите добродетели в живота по Бога е милосърдието. Тази толкова забравяна, но спасителна истина извира днес от пресветлата планина на Пресвета Богородица.

⁶ Кол. 3:12.

⁷ Св. Йоан Златоуст, PG, 60, 535, § 7.

⁸ Срв. особено тропари на Великия молебен канон към Пресвета Богородица.

⁹ Акатист към Пресвета Богородица, икос 8.

¹⁰ Галат. 3:27.

¹¹ Галат. 2:20.

„И без девство – казва отново свети Йоан Златоуст – е възможно да видим Царството Божие. Без милосърдие обаче това е невъзможно. Защото то обхваща всичко и е от най-необходимите неща. Следователно – завършва Златоуст, – много точно го определихме като сърце на добродетелността.”¹²

Разбира се, небесномъдрите свети апостоли ни говорят по-подробно за начина, по който трябва да се изразява милосърдието, тъй че то да не се подценява и да не се изчерпва в един формален акт на милост към нашия ближен.

Чрез милосърдието към нашия ближен ние ставаме „милосърдни”¹³, тоест придобиваме състрадателно и нежно сърце; ставаме „грижовно любещи”¹⁴, тоест ласкави и нежни; ставаме „съчувстващи”¹⁵, състрадаваме и съчувстваме в скърбите и радостите на нашия ближен; ставаме „братолюбиви”¹⁶, тоест обичаме другите като собствени братя; ставаме „любомъдри”¹⁷, т. е. любезни и вежливи, приветливи и мили; ставаме „благи”¹⁸, т. е. добри, полезни и благотворни; ставаме, с една дума, „подражатели на Бога” и „ходим в любов”.¹⁹

Възлюбени в Христа мои братя и сестри,

Посланието на днешния богородичен празник, в който наш тайноводител бе Пречистата Божия Майка, е, че сме длъжни да развиваме усилено милосърдието в един свят, изпълнен с хаос и материализъм.

Чрез милосърдието свидетелстваме за въплътилия се и възкръснал Христос, нашия Бог и Го разкриваме като най-съкровено тайнство на нашето същество и като единствената Надежда на света.

---

¹² Св. Йоан Златоуст. PG, 58, 486.

¹³ Ефес. 4:32; 1 Петр. 3:8.

¹⁴ Рим. 12:10.

¹⁵ 1 Петр. 3:8.

¹⁶ 1 Петр. 3:8.

¹⁷ 1 Петр. 3:8.

¹⁸ Ефес. 4:32.

¹⁹ Срв. Ефес. 5:1-2.

Потребно е бързо да открием отново своята духовна самоличност, тоест да надскочим религиозния индивидуализъм и да се върнем към сърцевината на църковния начин на съществуване, т. е. към милосърдния начин на живот; само чрез нашия ближен и заедно с нашия ближен ние ще срещнем Живота, тоест нашия Спасител Христос и ще участваме заедно в брачното тържество на Агнеца.

В нашия вървеж в Христа към края на времената тайната на евхаристията трябва да бъде свързана неразделно с тайната на ближния; в нашето Предание евхаристията-вечеря е немислима без служението-жертва, тоест любовта и единството с Бога са немислими без милосърдието към нашия ближен.

И тъй, изисква се посредством милосърдието да се намираме в непрестанно духовно бодърстване и молитва, за да избегнем смъртната опасност от една болезнена затвореност в собствения си вътрешен свят.

Докато нашето бързо дехристиянизиращо се общество ни подтиква да се затворим в един „своеобразен вид режим на самодостатъчност (секта)“, милосърдието в Христа като милосърден начин на живот развива истинската общителност в рамките на жертвената любов и служение на ближния.

Възлюбени в Христа братя и сестри,

Тавор и Ермон в името на нашия Спасител Иисус Христос, чрез Пресвета Богородица, се радват!

Цялата Църква, „преукрасена с божествена слава“, радваща се „с неизказана и преславна радост“²⁰, днес се вслушва в призива на пророка и възлиза на планината Господня, Пречистата Божия Майка, и бива посвещавана във великото тайнство на милосърдието.

„Защото Бог тъй обикна света, че даде Своя Единороден Син“, „роден от жена“, „та всеки, който вярва в Него, да има живот вечен.“²¹

---

²⁰ Срв. 1 Петр. 1:8.

²¹ Срв. Иоан. 3:16, Гал. 4:4.

От мига, в който даде неискусобратно плът на Божия Син, Пресвета Богородица стана за цялото творение свръхестествен извор, вечно изливащ реки от състрадание, милосърдие, съчувствие и милост.

Чрез Нея сме се съединили с бездната на милостта; чрез Нея се напояваме с живата вода на милостта; и нека чрез Нея непрестанно да обновяваме милосърдния начин на живот, защото светът ще се спаси само чрез милосърдието в Христа.

На Него, нашия Спасител, заедно с безначалния Негов Отец и Пресветия Дух, подобава чест, поклонение и благодарение, сега и винаги, и във вечни векове! Амин.